

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาเมืองภายใต้อิทธิพลของการวางผังเมืองตะวันตก กรณีศึกษาเมืองลพบุรี นี้ ได้ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระแสความสวยงามของเมือง (City beautiful movement) เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการศึกษาโดยทำการรวบรวมแนวคิดการพัฒนาเมืองเพื่อความสวยงาม วิธีดำเนินการ และตัวอย่างของการพัฒนาเมืองเพื่อความสวยงามในประเทศไทย เพื่อเป็นกรอบและแนวทางเบื้องต้นที่สำคัญ ก่อนที่จะทำการศึกษารายละเอียดในบทต่อไป

2.1 ความหมายและความสำคัญของการวางผังเมือง

การวางผังเมือง เป็นการดำเนินการของรัฐประการหนึ่ง . . . โดยความหมายทางทฤษฎี การผังเมือง เป็นการจัดระเบียบของการใช้ประโยชน์ของที่ดินในบริเวณต่างๆ ของเมืองหรือชุมชนให้เป็นไปตามรูปแบบที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ “ ส่วนรวม ” ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารของชุมชนนั้น ทั้งในขณะปัจจุบันและสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงที่จะมีมาในอนาคต¹

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ได้กำหนดความหมายของการผังเมืองในประเทศไทยไว้อย่างชัดเจน ดังนี้คือ

การผังเมือง หมายความว่า การวาง จัดทำ และดำเนินการให้เป็นไปตาม “ผังเมืองรวม” และผังเมืองเฉพาะในบริเวณเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองหรือส่วนของเมืองขึ้นใหม่ หรือ แทนเมือง หรือส่วนของเมืองที่ได้รับความเสียหาย เพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ ความสะอาดสงบ ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน ความปลอดภัยของประชาชนและสวัสดิภาพของสังคม เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษา หรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือ

¹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิธีราช,เอกสารการสอนชุดวิชา, การปฏิบัติวิชาชีพการจัดการงานก่อสร้าง หน่วยที่ 1-7 (กทม: หจก.ป. สัมพันธ์

คุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือเพื่อบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ²

การวางผังเมืองเฉพาะเป็นการดำเนินการที่สำคัญในยุคการพัฒนาเมืองเพื่อ ความสวยงาม ทั้งนี้เนื่องจากการวางผังเมืองเฉพาะได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการที่จะ พัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาในทุกๆ พื้นที่ของเมือง

ดังนั้นการวางผังเมืองซึ่งเป็นการพัฒนาและการปรับปรุงทางด้านกายภาพของ เมืองเพื่อให้เกิดอรรถประโยชน์และตอบสนองความต้องการของคนเมืองอย่างสูงสุด ซึ่งในแง่ของ ความสวยงามของเมืองนับเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญข้อหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาเมืองขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากเมืองที่มีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเมืองก็จะเป็นสิ่งที่ทำให้คนในเมือง เกิดความภาคภูมิใจในเมืองของตนเอง

2.2 การนำแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองมาปฏิบัติในแง่ของการวางผังเมือง

2.2.1 ความหมายของแนวคิดกระแสความสวยงามของเมือง

แนวคิดกระแสความสวยงามของเมือง (city beautiful movement) เป็น แนวคิดหนึ่งในการวางผังเมือง โดยแนวคิดดังกล่าวได้เริ่มขึ้นจากการที่ประเทศตะวันตกเกิดการ ปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้ประชาชนในประเทศได้ประสบกับภาวะปัญหาความตึงเครียดทางสังคม จากการพัฒนาเมืองภายใต้ลัทธิทุนนิยมที่มุ่งหวังในเรื่องของการผลิตเพียงอย่างเดียว รวมไปถึง การก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเมืองทำให้เกิดมลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ สภาพแวดล้อมของเมืองที่เสื่อมโทรม ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดกระแสการเรียกร้องจากประชาชนให้มีการแก้ไขปัญหามลพิษสภาพแวดล้อมขึ้น โดยในช่วงเวลา ค.ศ. 1870 – 1890 นั้นเป็นช่วงเวลา ที่ประเทศตะวันตกเร่งปฏิรูปความสะอาดและการสาธารณสุขภายในเมือง ซึ่งผลดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความคิดในการออกแบบปรับปรุงเมืองขึ้นทั้งในประเทศทางยุโรปและสหรัฐอเมริกาที่ต่างตื่นตัว ในกระแสศิลปะการออกแบบเมือง โดยสิ่งเหล่านี้เกิดจากแรงบันดาลใจที่มีพื้นฐานมาจากการที่ ประเทศฝรั่งเศสได้นำแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองมาใช้ในการออกแบบเมืองในปี ค.ศ. 1854 นั้นเอง³

² มาตรา 4 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518.

³ Wilson William H. *The city beautiful movement*. Baltimore, (MA: the Johns Hopkins University press, 1989) : pp. 281 – 307.

สำหรับที่มาของกระแสความสวยงามของเมืองนั้น วิลเลียม วิลสัน (William Wilson) ได้กล่าวว่าเกิดจากปัจจัย 3 ประการ ที่ประชาชนในเมืองมุ่งหวังที่จะพัฒนาเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหภายในเมือง นั้นคือ⁴

- การรณรงค์ปรับปรุงในเขตเทศบาล

การพัฒนาเมืองเพื่อให้เกิดความสวยงามได้เริ่มขึ้นในปี 1870 โดยมี Richardson of Boston ซึ่งมีอาชีพสถาปนิกเป็นผู้นำในการดำเนินการด้วยการก่อสร้างโบสถ์ Trinity ซึ่งเป็นโบสถ์ที่มีลักษณะโดดเด่น โดยโบสถ์ที่สร้างขึ้นนี้ถือเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมความสวยงามของเมือง ต่อมาในปี 1886 องค์การสถาปนิกในเมืองนิวยอร์กก็ได้จัดแสดงงานตกแต่งเมืองประจำปีขึ้น ซึ่งในการจัดงานครั้งนี้พบว่า McKim ก็ได้้นำแนวคิดการนำจิตรกรรมฝาผนังและรูปปั้นแกะสลักที่ทำขึ้นในงานเข้ามาใช้ในการออกแบบห้องสมุดสาธารณะในเมือง Boston ด้วยเช่นกัน โดยเราจะเห็นได้ว่าการพัฒนาบริเวณเทศบาลของเมืองในเวลานี้เป็นการพัฒนาพื้นที่ขนาดเล็กของเมืองเท่านั้น

ความสวยงามของเมืองนั้นเกิดจากความต้องการของผู้คนในชาติที่ต้องการพัฒนาบริเวณพื้นที่สาธารณะ โดยในปี 1893 ก็ได้มีการพัฒนาบริเวณเทศบาลของเมือง นิวยอร์กด้วยการนำรูปปั้นแกะสลัก น้ำพุ และจิตรกรรมฝาผนังต่างๆ เข้ามาใช้ในการตกแต่งเมืองให้เกิดความสวยงาม และเป็นการสนับสนุนศิลปะพื้นถิ่นที่มีอยู่ของเมืองด้วย

อย่างไรก็ตามความพยายามในการพัฒนาเมืองครั้งนี้ก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จมากนัก จนกระทั่งต่อมาพวกเขาได้พยายามที่จะนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้อีกครั้งใน scale ที่ใหญ่กว่าเดิม โดยพวกเขาได้จัดประกวดการออกแบบบริเวณศูนย์กลางเมือง ตลาด สวนสาธารณะ และอาคารสาธารณะในเมืองชิคาโก และพยายามที่จะต่อต้านความสกปรกในบริเวณพื้นที่อุตสาหกรรม ซึ่งการเคลื่อนไหวในแนวคิดนี้ได้เริ่มจากเมืองนิวยอร์กและมีการพัฒนาในคล้ายๆกันนี้ในพื้นที่อื่นๆ ด้วย เช่น ฟิลาเดเฟีย และผลจากการสนับสนุนแนวคิดความสวยงามของเมืองในครั้งนี้ได้ส่งผลให้ถูกพัฒนาขึ้นภายใต้การสนับสนุนจากกลุ่มนายทุน

- ศิลปะการออกแบบเมือง

⁴ Jon A Peterson, "The city Beautiful Movement : Origins and Lost Meanings," *Journal of urban History* vol.2, no.4 (1976) : 415 – 434.

การออกแบบเมืองเริ่มเกิดขึ้นเมื่อประชาชนภายในเมืองต่างมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงเมืองให้เกิดความสวยงามด้วยการเร่งปฏิรูปความสะอาดและการสาธารณสุขในเมือง ซึ่งผลจากการรณรงค์ดังกล่าวนี้ได้ทำให้เกิดความคิดในการออกแบบปรับปรุงเมือง รวมทั้งการสร้างเมืองในอนาคตขึ้นในหลายประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดการออกแบบปรับปรุงเมืองให้เกิดความสวยงามได้เริ่มขึ้นจากการจัดงานแสดงสินค้านานาชาติชิคาโก และได้มีการนำมาใช้สำหรับปรับปรุงและพัฒนาเมืองหลายแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ในปี 1853 ได้มีการพัฒนาเมือง Stockbridge ซึ่งจากเดิมเป็นเมืองที่ประชาชนไม่ค่อยให้ความสนใจในเรื่องความสวยงามภายในเมือง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเส้นทางคมนาคม สวนสาธารณะ และความสะอาดภายในเมือง ซึ่งต่อมาพบว่าเมือง Stockbridge ได้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นภายในเมือง ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขภาวะที่เกิดขึ้นจึงเกิดการนำแนวคิดการปรับปรุงเมืองเพื่อความสวยงามมาใช้ด้วยการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ทางเดินที่เรียบร้อย จนทำให้เมือง Stockbridge กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มคนรวยในเมืองนั่นเอง

ในปี 1980 แนวคิดการออกแบบเมืองได้ถูกนำมาใช้ที่เมืองแมสซาชูเซตส์ในประเทศอังกฤษ และได้มีการปรับปรุงหมู่บ้านหลายแห่งของเมือง โดยจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มผู้หญิงที่ปรารถนาจะเห็นเมืองมีความสวยงาม และในส่วนของประเทศอเมริกาในช่วง 1900 พบว่าได้เกิดกลุ่มการปฏิรูปและพัฒนาเมืองทางด้านได้และตะวันตกจำนวน 12 แห่ง โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานของกลุ่มนั้นคือความสวยงาม และความสะอาดเพื่อสุขภาพอนามัยของคนเมือง ต่อมาในปี 1901 ได้เกิดกลุ่มองค์กรปรับปรุงและพัฒนาเมืองขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกลุ่มองค์กรดังกล่าวได้มีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาคือสนับสนุนความสวยงามของสวนสาธารณะ และหมู่บ้านภายใต้เมือง รวมไปถึงการปรับปรุงบริเวณโดยรอบ ซึ่งถือได้ว่าการปรับปรุงในช่วงนี้เป็นการพัฒนาเมืองในพื้นที่ที่มีขนาดกว้างกว่าเดิม โดยผู้นำในการพัฒนาที่เมืองชิคาโกได้กล่าวว่าการปรับปรุงเมืองถือเป็นการยกระดับคุณภาพของคนในเมือง และรูปแบบของเทศบาลความสะอาดในเมือง และการตั้งถิ่นฐานของเมืองด้วยนั่นเอง

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของเมืองตามแนวคิดของชาวอเมริกันนั้นพบว่าได้มีการพัฒนาเรื่อยมา โดยในระยะหลังชาวอเมริกาได้นำรูปแบบของเมืองตั้งแต่ช่วงเกิดภาวะการแตกแยกและความไม่เป็นระเบียบของเมืองมาใช้เป็นพื้นฐานในการจัดหาแนวคิดด้วยการสร้างแกนหลักแบบอนุสาวรีย์หรือแบบศูนย์กลางของเมือง มีการจัดเรียงอาคารอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเมืองของตน แต่ในเวลาเดียวกันนักพัฒนาเมืองบางแห่งก็ยังคงยึด

หลักแนวความคิดในการพัฒนาด้วยการสร้างแนวแกนแบบอนุสาวรีย์ของเมือง และสวนสาธารณะมากกว่าการพัฒนาในส่วนของสภาพอาคาร

- ความนิยมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและปรับปรุงภูมิทัศน์

การพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะในประเทศอเมริกาและสมาคมเกี่ยวกับการพัฒนาสวนสาธารณะได้เริ่มเกิดขึ้นในปี 1897 ด้วยการทำหน้าที่ในการปกป้องดูแลองค์ประกอบของพื้นที่สวนสาธารณะของเมืองให้มีความสวยงาม ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีนักออกแบบภูมิทัศน์จำนวน 230 คน ผู้ดูแลสวนสาธารณะ และประชาชนทั่วไปที่ได้รับอิทธิพลแนวคิดการออกแบบสวนสาธารณะจาก Frederick Law Olmsted ต่างพร้อมใจกันปรับปรุง/พัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่นในโรงเรียน พื้นที่ว่างบริเวณโรงงาน สถานีรถประจำทาง และถนนของเมือง ให้เกิดความสวยงาม

จะเห็นได้ว่าแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองเป็นการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพที่เกิดขึ้นจากภายนอกและก่อให้เกิดความร่มรื่นและความจรรโลงใจแก่ผู้ที่อยู่อาศัยและผู้ที่เข้ามาประกอบกิจกรรมต่างๆ ภายในเมือง แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งความเป็นการผลิตทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมเช่นเดิม โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่าแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของความก้าวหน้าของเมือง และมีความเกี่ยวข้องกับสังคมและเศรษฐกิจของเมืองด้วย⁵

เมื่อพิจารณาถึงหลักการและเทคนิคของการวางผังเมืองตามแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองนั้นถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติที่ยากเนื่องจากเมืองแต่ละแห่งจะต้องมีการเจริญเติบโตตามบทบาทของเมือง ดังนั้นได้การพัฒนาจึงจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของเมืองด้วย โดยเราจะพบว่าแนวคิดของกระแสความสวยงามของเมืองนั้นจึงเป็นการดำเนินการโดยการสร้างหรือปรับปรุงองค์ประกอบทางกายภาพของเมืองให้มีความสวยงามสอดคล้องกัน โดยได้อาศัยศิลปะของเมืองยุคบาโรคเป็นรูปแบบของการปรับปรุงและพัฒนาเมือง โดยองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินการนั้นจะเป็นการปรับปรุงหรือจัดสร้างองค์ประกอบใหม่ของเมือง อาทิ สวนสาธารณะที่เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับคนในเมือง ให้มีความผ่อนคลายจากภาวะตึงเครียดที่เกิดขึ้นจากสังคม มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้เกิดโครงข่ายภายในเมืองและเชื่อมโยงกับจุดสำคัญของเมือง เช่น ศูนย์ราชการ ย่านการค้า พระราชวัง โบสถ์ วิหาร เป็นต้น โดยถนนที่สร้างขึ้นนั้นจะเป็นถนนขนาดใหญ่ (Boulevard) ที่ก่อให้เกิดการส่ง

⁵ Wilson William H. *The city beautiful movement*. Baltimore, (MA: the Johns Hopkins University press, 1989) : pp. 35.

เสริมในเรื่องมุมมองและสร้างทัศนียภาพอันสวยงามของเมือง และนอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงสภาพอาคารต่างๆ ให้มีความงดงามและโดดเด่นตามบทบาทหน้าที่ของอาคารนั้น มีการตกแต่งเมืองด้วยประติมากรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความสวยงามและเป็นระเบียบ มีการสร้างอนุสาวรีย์ รวมไปถึงการกำหนดรูปแบบของเมืองให้มีการเจริญเติบโตอย่างถูกต้อง ด้วยการพัฒนาพื้นที่เมืองให้มีรูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสมในแต่ละประเภท⁶

2.2.2 ตัวอย่างของการนำวิธีการปรับปรุงเมืองเพื่อความสวยงามมาใช้ในต่างประเทศ

การพัฒนาเมืองเพื่อให้เกิดความสวยงามตามทฤษฎีกระแสความสวยงามของเมืองในต่างประเทศตามที่ยกตัวอย่างในครั้งนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการพัฒนาเมืองตามทฤษฎีดังกล่าวว่าสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยปรับปรุงส่งเสริมสภาพแวดล้อมของเมืองให้เกิดความสวยงามขึ้นได้ ซึ่งนอกเหนือจากนั้นยังเป็นการช่วยส่งเสริมการพัฒนาเมืองให้มีการเจริญเติบโตไปในทิศทางที่สอดคล้องกันระหว่างสภาพปัจจุบันและอนาคต

เมืองปารีส (ประเทศฝรั่งเศส)

เมืองปารีสเป็นเมืองที่มีความสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของการนำแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองเข้ามาใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาของเมืองในช่วง ค.ศ. ที่ 18 อันเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสขึ้นและได้หลุยส์ โนโปเลียนมาดำรงตำแหน่งผู้นำของประเทศ และได้มีแผนปรับปรุงผังปารีสให้เป็นเมืองชั้นนำของยุโรป แต่ก็ประสบปัญหาการปราบปรามจลาจลขึ้นบ่อยๆ ในย่านใจกลางเมืองแออัด กล่าวคือ การจัดส่งกองทหารเข้าไปปฏิบัติการย่านดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้ จนกระทั่งในสมัยนโปเลียนที่ 3 ก็ได้มีการวางผังเมืองปารีสขึ้นใหม่อีกครั้งด้วยการเวนคืนที่ดินและอาคาร พร้อมทั้งตัดถนนเส้นตรงขนาดใหญ่เพื่อเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงไปยังจุดยุทธศาสตร์และสถานที่สำคัญๆ ของเมือง โดยถนนขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นนั้นได้เรียกกันว่า ถนนใหญ่ (Boulevard) ซึ่งนอกจากจะใช้ในการปราบปรามจลาจลได้สำเร็จแล้ว ยังเปิดมุมมองและสร้างทัศนียภาพที่สวยงามให้แก่อาคารสถานที่สำคัญๆ ตรงจุดปลายแกนถนนด้วย และเมื่อสร้างอาคารทางเท้า เสาไฟฟ้า ท่อประปา ท่อระบายน้ำ ต้นไม้อย่างเป็นระเบียบและส่งผลให้เมืองปารีสมีความสวยงามเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้แนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองได้เป็นที่สนใจของการออกแบบเมืองในต่อมา⁷

⁶ กัธร กุลธร, การออกแบบเมืองคืออะไร (นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545) หน้า 21 - 22.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41

งานแสดงสินค้าโลกที่เมืองชิคาโก

ในการแสดงสินค้าโลกที่เมืองชิคาโกเมื่อปี ค.ศ. 19 นั้น ได้มีการออกแบบสถานที่จัดแสดงตามแนวคิดกระแสวิงงามของเมือง ด้วยการออกแบบบริเวณสถานที่จัดงาน ณ ริมหทะเลสาบมิชิแกน หน้าเมืองชิคาโกให้เป็นเมืองในยุคบาโรค ในยุโรป มีการจัดถนนหนทางที่ตัดอย่างกว้างขวางและสะอาดสะอ้าน มีอาคารสไตล์นีโอคลาสสิกวางเรียงรายอย่างเป็นระเบียบรอบๆ บริเวณสถานที่ที่ได้ตกแต่งด้วย น้ำพุ โคมไฟ อนุสาวรีย์ รูปปั้น ที่นั่งพักผ่อน สนามหญ้า ไม้ประดับ ที่เดินเล่น และลานรมน้ำ ซึ่งผลของการจัดแสดงงานชิคาโกนั้นได้ทำให้คนอเมริกาต่างเรียกร้องให้มีการปรับปรุงเมืองของตนให้สวยงามงามอย่างเมืองจำลองในงานแสดงสินค้าโลกที่เมืองชิคาโกด้วย⁸

เมืองวอชิงตันดีซี

ผังเมืองวอชิงตัน ดีซี เป็นแผนที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่งานแสดงสินค้าโลก ณ เมืองชิคาโก ได้ประสบความสำเร็จอย่างงดงามในฐานะของความสวยงามของเมือง โดยจะพบว่ากระแสวิงงามของเมืองได้เป็นที่นิยมจากคนอเมริกาซึ่งเรียกร้องให้มีการพัฒนาเมืองอื่นๆ ขึ้นตามรูปแบบของเมืองชิคาโก ทั้งนี้ผังเมืองวอชิงตัน ดีซี นับเป็นอีกแห่งที่มีการพัฒนาโดยใช้ร่างของแบบผังเมืองที่ปีแอร์ ลองฟอง ได้ออกแบบไว้ในบางส่วน ซึ่งผังเมืองวอชิงตัน ดีซี ที่ได้ออกแบบในครั้งนี้เป็นผังที่มีรูปร่างคล้ายว่าว โดยมีถนนต่างๆ ที่ตัดไขว้กันเป็นแนวเฉียงผสมกับแนวตาตะแกรง พร้อมทั้งออกแบบศาลาว่าการเทศบาลให้มีลักษณะเป็นอาคารหลังคาโดมที่สูงเด่นเป็นสง่าตรงปลายแกนถนนสายประธาน ส่วนอาคารอื่นๆ ก็จะเกาะกลุ่มไปตามถนนสายต่างๆ

เมืองแคนซัสซิตี

การพัฒนาเมืองแคนซัสซิตีเป็นการพัฒนาในช่วงการเกิดแนวคิดการเคลื่อนไหวที่สวยงามของเมืองในระยะแรก จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการพัฒนาเมืองแคนซัสซิตีครั้งนี้เกิดจากความต้องการพัฒนาสวนสาธารณะและถนนใหญ่ (Park & Boulevard) ของเมือง โดยการวางแผนพัฒนาเมืองด้วยการสร้างสวนสาธารณะหลักที่มีเชื่อมต่อกับโครงข่ายถนน (Boulevard) และมีสวนสาธารณะ (park) และสนามเด็กเล่นให้อยู่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งความโดดเด่นของแผนพัฒนาเมืองแคนซัสซิตีนั้นเกิดจากการที่ผู้ออกแบบได้ใช้เส้นถนนใหญ่เป็นเครื่องมือในการแบ่งรูปแบบการ

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

ใช้ที่ดินของเมืองออกเป็นย่านต่างๆ เช่น ย่านอุตสาหกรรม บริเวณย่านธุรกิจ ย่านที่อยู่อาศัย ทำให้เกิดความเหมาะสมและสวยงาม มีแนวทางการใช้ที่ดินของเมืองที่มีความเป็นระเบียบนั่นเอง⁹

เมืองแฮริสเบิร์ก

เมืองแฮริสเบิร์กเป็นเมืองเก่าตั้งอยู่ในบริเวณริมแม่น้ำ Susquehanna ประเทศอเมริกา และเป็นเมืองหนึ่งที่ได้มีการนำแนวคิดการพัฒนาเมืองเพื่อความสวยงามเข้ามาใช้ในการรณรงค์ให้เกิดความสวยงาม ซึ่งถึงแม้จะพบว่าการดำเนินงานดังกล่าวเป็นโครงการเพื่อพัฒนาในบริเวณพื้นที่ขนาดเล็กของเมืองก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้นิยมที่อยู่อาศัยอยู่ในเมืองก็ยังคงเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้มีการรวมตัวกันเกิดเป็นกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาเมืองขึ้น โดยการพัฒนาเมืองแฮริสเบิร์กด้วยแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองมีวิธีการดำเนินการโดย

1. พัฒนาด้วยการสร้างสวนสาธารณะบริเวณเมืองเพิ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการในเชิงสันตนาการของคนในเมือง พื้นที่สาธารณะที่เพิ่มขึ้นทั้งในเมืองและบริเวณริมแม่น้ำนั้นได้ถูกพัฒนาไว้สำหรับเป็นสนามเด็กเล่น ที่พักผ่อน รวมไปถึงการจัดการแสดงดนตรีเล็กๆของเมือง ซึ่งการพัฒนาพื้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำนอกจากจะเป็นสวนสาธารณะของคนเมืองแล้ว ยังได้มีการออกแบบให้สามารถป้องกันกระแสน้ำในพื้นที่เขตเมืองด้วย
2. พัฒนาและขยายถนนในเมืองให้มีความกว้างเพิ่มมากขึ้นจากเดิมประมาณ 4 ไมล์ รวมไปถึงการจัดการหาแหล่งรองรับสิ่งปฏิกูล จัดระบบน้ำประปาในเมืองให้พร้อมสำหรับประชาชนเพื่อเป็นการยกระดับสุขภาพอนามัยของคนในเมือง¹⁰

เมืองดัลลัส

การวางแผนในการพัฒนาเมืองดัลลัส ด้วยแนวคิดกระแสความสวยงามของเมืองนั้นเริ่มต้นด้วยวัตถุประสงค์ คือ ต้องการแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัด ยับยั้งการเจริญเติบโตของเมืองด้วยการวางแผนการใช้ที่ดินให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของเมือง ทำให้ที่ดินในเมืองมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาเมืองดัลลัส ให้เป็นเมืองที่อยู่อาศัยอันน่าอยู่ของประชาชนด้วยการจัดสร้างสวนสาธารณะและถนนที่มีต้นไม้ใหญ่(boulevard) ซึ่งจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ Kessler ผู้ซึ่งเป็นผู้ออกแบบได้เสนอวิธีการดำเนินการในการพัฒนาเมืองดัลลัส ดังนี้

⁹ Wilson William H. The city beautiful movement. Baltimore, (MA: the Johns Hopkins University press, 1989) : pp 99 – 126.

¹⁰ Ibid., pp 126 – 146.

1. การพัฒนาเขื่อน Trinity ที่มีความกว้างถึง 1200 ฟุต และมีความลึกถึง 25 ฟุต Kessler ได้มองว่าพื้นที่อุตสาหกรรมร่วมกับเนื้อที่ถนน คลอง เขื่อน ช่องว่างระหว่างเขื่อน และที่กลับเรือในอ่าวเป็นที่เหมาะสมสำหรับการจราจรทางน้ำในช่วง 5 ฟุตของเขื่อน ซึ่งนอกจากนี้แล้ว Kessler ยังได้สังเกตเห็นว่าพื้นที่บริเวณด้านล่างของเขื่อนถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ และมีมูลค่าสูงด้วยเช่นกัน

ในการสร้างเขื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในบริเวณด้านล่างของเขื่อนถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณพื้นที่ลุ่มนั้นไม่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรม แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบหรือลักษณะของเขื่อนก็ควรที่จะมีความสวยงามและสอดคล้องกับพื้นที่บริเวณดังกล่าวด้วย

2. การพัฒนาระบบโครงการการจราจรขึ้นใหม่ โดยการสร้างวงแหวน 2 ชั้นคือ บริเวณชั้นในคือเมือง Oakliff และชั้นนอกของเมืองคือทางด้านทิศตะวันตกของเมืองดัลลัส ซึ่งวงแหวนที่สร้างขึ้นนั้นเป็นโครงข่ายถนนทางด้านทิศตะวันตกเชื่อมกับโครงการถนนทางด้านทิศเหนือของเมือง และด้านตะวันตกของเมืองตริไนตี้ รวมไปถึงถนนเลียบบคลอง Turtle และคลองมิล (Mill)

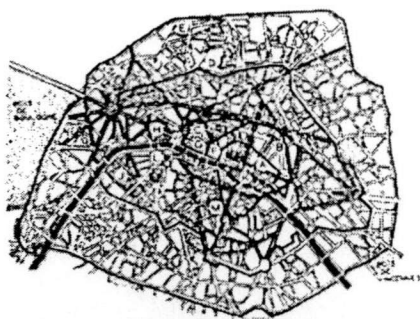
นอกจากนี้ยังได้มีการรื้อทางรถไฟที่มีสภาพทรุดโทรมตั้งแต่บริเวณถนนแปซิฟิกออกหมด ยกเว้นเส้นทางและสถานีที่ใช้สำหรับการขนส่งสินค้าเพียงเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามสถาปนิกผู้ออกแบบได้เสนอให้สร้างสถานีแห่งใหม่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในบริเวณด้านตะวันตกของใจกลางเมืองสำหรับรับผู้โดยสารเพียงจุดเดียวเท่านั้น ซึ่งหลังจากที่ได้รื้อเส้นทางรถไฟแล้วนั้นบริเวณถนนแปซิฟิกก็ได้ถูกปรับปรุงขึ้นใหม่ มีการพัฒนาเส้นทางถนนให้เหมาะกับบริเวณย่านธุรกิจที่สำคัญต่อไป

3. การปรับปรุงสวนสาธารณะโดยการจัดหาพื้นที่สาธารณะภายในเมืองเพิ่มขึ้น สร้างสนามเด็กเล็กในเมือง รวมไปถึงการพัฒนาถนนทั้งทางเดินเท้าและถนนใหญ่ให้เป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับชุมชนเมืองด้วย ซึ่งในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวนี้ก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาพื้นที่ว่างที่จะถูกนำมาใช้เป็นสลัมของเมืองในอนาคตด้วยนั่นเอง

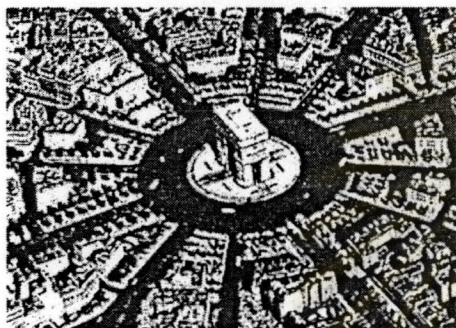
4. การปรับปรุงอาคารโดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ของอาคารแต่ละประเภท เพื่อให้คนเกิดความความรู้สึกประทับใจถึงความสวยงามของอาคารและเมือง มีการพัฒนาบริเวณลานโล่ง (plaza) บริเวณรอบสวนสาธารณะที่ควรจะมีสภาพอาคารที่มีความคล้ายคลึงกัน และทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจสำหรับคนที่มายังบริเวณแห่งนี้¹¹

ภาพที่ 2.1 แสดงรูปแบบการวางผังเมืองตะวันตก

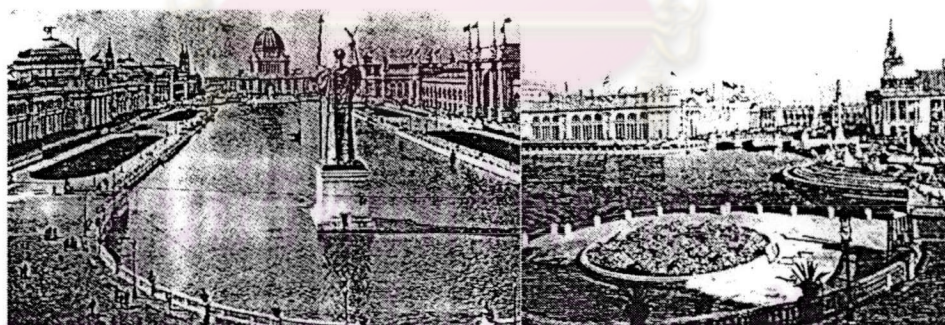
¹¹ Ibid., pp 254 - 280

แผนผังกรุงปารีสที่ออกแบบโดยบาสอง ฮอสมัน มีการใช้ประตูชัย Arc de Triomphe ซึ่งตัดวงเวียนล้อมเป็นจุดแกนที่สำคัญของเมือง

ภาพแสดง งานสินค้าโลกเพื่อฉลองการค้นพบทวีปอเมริกาครบ 400 ปี ได้จัดขึ้นที่บริเวณริมทะเลสาบมิชิแกน นครชิคาโก ในปี ค.ศ. 1893

รูปแสดงงานสินค้าโลก

2.3 ตัวอย่างของการนำวิธีการปรับปรุงเมืองเพื่อความสวยงามมาใช้ในประเทศไทย

- บริเวณราชดำเนิน

การพัฒนาเมืองตามแนวคิดกระแสความสวยงามของเมือง (City Beautiful Movement) ในประเทศไทยนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ท่านได้ทรงให้ความสำคัญกับระบบการคมนาคมทางบกมากขึ้น เริ่มมีการสร้างถนนอย่างหลายสายในกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะถนนราชดำเนินที่สร้างขึ้นเพื่อนเชื่อมต่อกับพระราชวังดุสิตและพระบรมมหาราชวัง ซึ่งการออกแบบถนนราชดำเนิน ใช้ลักษณะการวางผังแบบการออกแบบพื้นที่ คือเป็นถนนที่กว้างขวาง มีการปลูกต้นไม้ใหญ่ทั้ง 2 ข้าง เพื่อเป็นการเสริมความงามของเมืองในยุคเมืองสวยงาม(City beautiful) นี้ ประกอบกับอากาศในกรุงเทพฯ ร้อนจัดและมีแดดกล้าเกือบทั้งปี จึงโปรดให้ปลูกต้นไม้ขึ้น 2 ข้างทางตามถนนสายต่างๆ แต่ละสายมักจะมีต้นไม้ที่ต่างชนิดกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจดจำและรับรู้ว่ายู่ในบริเวณใด

โดยในส่วนของลักษณะของถนนราชดำเนินมีการพัฒนาโดยที่ยังคงยึดหลักของ Grand design อยู่นั้นได้มีองค์ประกอบดังนี้

- การสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งมีลานโล่ง (Plaza) ขนาดใหญ่อยู่ด้านหน้า พร้อมด้วยพระบรมรูปทรงม้ากลางลานโล่งนั้น เป็นลักษณะของการออกแบบเมืองมีลักษณะคือใช้ตัวลานโล่ง (Plaza) เป็นตัวเข้าถึงด้านหน้าอาคาร เพื่อให้เกิดมุมมองตามแนวถนนสายสำคัญไปยังอาคารนั้นๆ

- การให้ความสำคัญบริเวณจุดตัดของถนน โดยการสร้างอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ซึ่งถือเป็นอนุสรณ์สถานที่มีความสำคัญทางด้านการเมือง การที่สร้างอนุสาวรีย์ในตำแหน่งดังกล่าว นอกจากจะทำให้ถนนมีความสำคัญยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นที่หมายตา(Landmark)ของเมืองในปัจจุบันอีกด้วย

- การกำหนดให้บริเวณถนนราชดำเนินนอกเป็นที่ตั้งของอาคารราชการ และถนนราชดำเนินกลางเป็นที่ตั้งของอาคารพาณิชย์ ที่มีลักษณะการออกแบบอาคารโดยเฉพาะ นับเป็นสุนทรียภาพทางทัศนภาพของเมือง ทำให้เมืองมีจินตภาพสูง¹²

¹² จารุณี สิริมงคลา . " การศึกษาจินตภาพกรุงรัตนโกสินทร์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการวางผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532) , หน้า 87 – 89 .

ภาพที่ 2.2 แสดงถนนราชดำเนิน

- เมืองลพบุรี

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีการนำแนวคิดกระแสความสวยงามของเมือง ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลการวางผังเมืองตามแบบประเทศตะวันตกเข้ามาใช้อีกครั้งหนึ่งในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามได้พัฒนาเมืองลพบุรีขึ้นตามรูปแบบของตะวันตกเข้ามาใช้ในการพัฒนาเมืองเก่าลพบุรีด้วยการสร้างเมืองแห่งใหม่ที่ต่อเนื่องกับพื้นที่บริเวณเดิม โดยใช้พื้นที่เมื่อครั้งรัฐบาลสมัยพระยาพลพลหยุดเสนาเป็นพื้นที่กว่า 330,000 ไร่ เป็นที่ตั้งหน่วยงานทหาร สถานที่ราชการ โรงพยาบาล สถานศึกษา สวนสาธารณะ และชุดคลองชลประทาน ซึ่งการวางผังเมืองลพบุรีใหม่ในครั้งนี้ได้ส่งผลให้พื้นที่ของเมืองลพบุรีสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 บริเวณ คือ บริเวณเมืองเก่า บริเวณวงเวียนเทพสตรีหรือวงเวียนสมเด็จพระนารายณ์ และบริเวณวงเวียนศรีสุริโยทัยหรือวงเวียนสระแก้ว ซึ่งแต่ละวงเวียนเป็นจุดรวมกิจกรรมในแต่ละประเภทที่แตกต่างกันไปโดยมีถนนพระนารายณ์มหาราชเป็นเส้นทางคมนาคมที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงกิจกรรมภายในเมืองลพบุรี

2.4 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองลพบุรี

นอกจากนี้ยังพบว่าได้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกล่าวถึงผังเมืองลพบุรีในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ว่าอิทธิพลที่สืบเนื่องมาถึงสภาพของเมืองในปัจจุบันดังนี้

บุปผา ทิพย์สภาพกุล ศึกษาถึงการวางผังเมืองลพบุรีของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยกล่าวว่า จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นผู้นำรุ่นใหม่ของรัฐบาลคณะราษฎรที่เห็นวาทวิทยาการและเทคโนโลยีของต่างประเทศสามารถนำความเจริญมาให้บ้านเมือง และกิจการของชาติเหล่านั้นก็สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยความสำคัญและประโยชน์ที่จะ

เกิดขึ้นต่อประเทศไทย จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงได้นำวิทยาการและเทคโนโลยีของต่างประเทศ มาพัฒนาชาติบ้านเมืองไทยด้วย โดยจะเห็นได้ว่าปัจจัยทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการพัฒนานั้นมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการขยายตัวของชุมชนเมือง ด้วยเหตุนี้เองเมื่อจอมพล ป. พิบูลสงครามได้วางผังเมืองลพบุรีขึ้นตามหลักการของการพัฒนาชุมชนเมืองแล้วจึงทำให้เมืองลพบุรีมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัดที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองมายังบริเวณทางด้านทิศตะวันออกได้ทำให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินของตัวเมืองอย่างกว้างขวางขึ้น กิจกรรมการทหาร ทางการศึกษา ทางการบริหารของหน่วยราชการ มีลักษณะขยายตัวมากขึ้น รวมไปถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของเมืองลพบุรีโดยทั่วไปดีขึ้นด้วย และเมื่อสิ่งเหล่านี้ผสมผสานเข้าด้วยกันแล้ว ทำให้เมืองลพบุรีทางด้านทิศตะวันออกกลายเป็นเมืองที่สมบูรณ์ และได้มีส่วนก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเด่นชัด เมืองลพบุรีมีสภาพพื้นที่ที่มีชีวิตจิตใจ และมีความน่าอยู่¹³

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ศึกษาถึงแผนอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าลพบุรี โดยได้กล่าวว่า ผังเมืองลพบุรีในปัจจุบันเป็นผังเมืองที่ประกอบไปด้วยโครงสร้างเมือง 2 ระบบที่เชื่อมต่อประสานกัน โดยระบบที่หนึ่งเป็นโครงสร้างของเมืองเก่าสมัยพระนารายณ์มหาราชที่มีลักษณะเมืองป้อม และระบบที่ 2 เป็นระบบแกนที่เป็นส่วนขยายออกจากเมืองเก่าและเกิดจากการวางผังเมืองในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งลักษณะของเมืองใหม่นี้จะเป็นเมืองที่มีถนนนารายณ์มหาราชเป็นถนนขนาดใหญ่ (Boulevard) ที่เป็นแกนหลักทอดยาวจากเมืองเก่าสู่เมืองใหม่ โดยมีจุดหมายที่สำคัญ 3 แห่ง คือ ศาลพระกาฬที่เป็นจุดหมายทางด้านทิศตะวันตก วงเวียนศรีสุริโยทัยเป็นจุดกลางแกน และมีอนุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราชกลางวงเวียนเทพสตรีเป็นจุดหมายทางด้านทิศตะวันออก ซึ่งจะพบว่าปัจจุบันเมืองลพบุรีมีองค์ประกอบตามโครงสร้างจินตภาพของเมืองที่แข็งแกร่งระดับหนึ่ง และทำให้ผู้คนเกิดความเข้าใจในโครงสร้างเมืองโดยรวมและส่วนต่างๆ ของเมืองได้¹⁴

¹³ นุปผา ทัฬหเสถียรกุล , การวางผังเมืองจอมพล ป. พิบูลสงคราม (สระบุรี : โรงพิมพ์ปากเพรียวการช่าง , 2533), หน้า 64.

¹⁴ มหาวิทยาลัยศิลปากร,โครงการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าลพบุรี (กรุงเทพฯ:สหธรรมมิก,2537),หน้า 77.

2.5 การประเมินผลของโครงการวางผังเมืองใหม่ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม จ. ลพบุรี

การพัฒนาเมืองลพบุรีด้วยแนวคิดการวางผังเมืองตามอิทธิพลการวางผังเมืองแบบตะวันตกในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นโครงการพัฒนาเมืองที่ได้ปฏิบัติแล้วในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อมูลว่าวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเมืองลพบุรีในครั้งนี้ประสบความสำเร็จในระดับใด หรือสามารถดำเนินโครงการวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และมีผลกระทบต่อสภาพทางกายภาพของเมืองลพบุรีในปัจจุบัน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงข้อมูลสภาพทางกายภาพของเมืองลพบุรีในอดีต โดยดูถึงพัฒนาการทางด้านกายภาพของเมืองว่ามีผลอย่างไรจึงทำให้เกิดโครงการพัฒนาเมืองดังกล่าวขึ้น และภายหลังจากมีการจัดทำโครงการฯ ต่างๆ เรียบร้อยแล้วนั้นสภาพทางกายภาพของเมืองยังคงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้หรือไม่ ในส่วนของการศึกษาและเก็บข้อมูลนั้นจะมีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาพิจารณาถึงข้อมูลก่อนที่จะมีการวางแผนพัฒนาเมืองนั้นคือ ข้อมูลทางด้านกายภาพ ซึ่งมองในแง่ของพัฒนาการของเมืองในอดีตจนถึงการที่จะมีการพัฒนาเมือง เพื่อให้เห็นถึงบทบาทและศักยภาพของเมือง และข้อมูลภายหลังจากที่มีการพัฒนาเมืองตามโครงการแล้ว นั่นคือ ข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร บริเวณพื้นที่ที่ทำการศึกษา

สำหรับการประเมินผลโครงการพัฒนาเมืองลพบุรีภายใต้การอิทธิพลการวางผังเมืองตะวันตก ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นั้น ได้ใช้ข้อมูลหลักคือ ข้อมูลทางด้านกายภาพของเมือง ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาเมืองนั้นมีนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในส่วนทางด้านกายภาพของเมือง ส่วนข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากร นั้นเป็นข้อมูลชั้นรองที่เสริมให้เห็นถึงภาพรวมของผลการศึกษาที่ได้จากการพัฒนาเมืองภายใต้อิทธิพลการวางผังเมืองตะวันตก ของเมืองลพบุรีนั่นเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย